

Priloga št. 1 k listu "Slovenski gospodar" - 1 kruna
 Priloga št. 1 k listu "Slovenski gospodar" - 1 kruna
 Priloga št. 1 k listu "Slovenski gospodar" - 1 kruna

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Udaje "Kotol, takovnega društva" dobivajo list brez posebne naročnine. — Uredništvo: Koroska cesta št. 3. Rokopisi se ne vračajo. Upravičeno sprejema naročnine, inserate in reklamacije. Čas insertom po dogovoru. Za vsake kratke oglase primeren popust. Nezapre reklamacije so pošiljati prostje. — Telefon št. 220.

49. številka

Maribor, dne 1. decembra 1921.

55. letnik.

Obletnica volitev.

18. novembra, t. j. je minulo leto dni, odkar so slovenski fantje in moške stopali k volilnim škrinjicam. Minulo je leto dni, odkar je nesrečni izid volitev v ustavotvorno skupščini pahnil narod v nezadovoljnost in razočaranje, državo pa v gospodarske homatije in težave.

23. novembra 1920 smo volili zastopnike, ki so z izvolitvijo sprejeli veljavno nalogo: ustvaritev ustave. Gotovo se še vsi spominjate na strastno agitacijo političnih strank, ki so med našim ljudstvom lovile svoje kralje. Vse se je pripravljalo na odločilno bitko. Razni sleparski agitatorji ali demagogi so ljudstvo razcepili v večje število nasprotnih taborov. Dosegli so, kar so hoteli — neodvisnost ljudstva. Precejšnje je bilo število slovenskih mož in fantov, ki so 23. novembra zapustili starodavno in v mnogih volilnih borbah preiskušeno zastavo Slovenske ljudske stranke, na kateri so bile zapisane iskrene besede: Slovenija Slovenom! V boj za avtonomno Slovenijo! Doli s pogubnim centralizmom! Zasljepljeni in zapeljani volilci se 23. novembra niso zavedali velike dalekosežnosti svojih zmot. Oni niso vedeli, da gre za dobro ali slabo ustavo in za iz nje izvirajoče posledice.

V svoji nevednosti in umetno podpihovanu mrznju do "farovža" so tisočeri in tisočeri moške pokopali neodvisnost Slovenije. Z glasovi, ki so jih oddali centralističnim strankam, so se izrekli za današnje žalostno stanje gospodarskega propadanja, davčnega izžemanja, samovolje protiljudskih činiteljev in za razkosanje države v 26 gospodarskem hiranju izpostavljenih oblasti.

Slovenski možja in mladeniči! Spomnite se po 12 mesecih splošnega nezadovoljstva tistih visokodoneh obljub, s katerimi so vas vabili naši nasprotniki v svoje tabore! Oglejmo si predvsem vabljuje obljube, s katerimi je po vsej Sloveniji nastopala

Samostojna kmetijska stranka.

Gesla njenih agitatorjev so bila pred 23. novembrom sledeča: "Proč od Srbov! — Dr. Korosec nas je Srbom prodal! — Kdor je za izvedbo agrarne reforme, naj pristopi k Samostojni! — Proč s komando župnikov in kaplanov! — Kmetje, osvobodimo se pritiska gospode! — V boj za staro pravdo" in še cela vrsta stičnih in enakih klicev, s katerimi so omamljali slovenske volilce. Vedno smo zatrjevali v listih in na shodih, da so liberalci, predvsem pa prefrigan dr. Zer-

jav sprožili misel o ustanovitvi kmetijske stranke, ki naj bi razlila strnje ne vrste slov. kmetijskega ljudstva in dala propadajočemu liberalizmu v odločilni uri zadnjo moč, katero je potreboval za udarec proti pravičnim in poštenim zahtevam naše stranke, Dr. Zerjavu se je naskok na enotnost slovenskega ljudstva deloma posrečil. Ustvaril je stranko, ki je imela spočetka radi vabljivega programa precej pristavev. In tako je postala Samostojna uslužna dekla slovenskih liberalnih dohtarjev in beograjskih centralistov. Pristaši te stranke so stopili z liberalci vred v vlado, dolenski mesar Pucelj in celjski advokat dr. Kukovec sta skupno prisledila k ministrski mizi. Samostojni poslanci so pozabili na vse tiste obljube, niso se zmenili za bednega kmeta, zakrknjenih sre so priskuškavali enoglasnemu klicu slovenskega ljudstva po nedeljivi Sloveniji — glasovali so za ustavo, s tem pa izročili kmetijski narod samovolji Beograda. Slovensko ljudstvo bo in je že sodilo samostojneže po dejanjih. Kakor garjavih ovc, tako so se pričeli trezni in sicer pošteni pristaši te stranke (zogibati svojih nepoštenih in breznačelnih voditeljev. In danes je ta mlada stranka, ki se je s toliko besnostjo vrgla v boj proti zagovornikom krščanske misli, smrtno bolna. Nepoštenosti in umazana sleparstva njenih voditeljev so ji v očeh slovenskega kmetijskega ljudstva odvzele ves ugled.

Druga stranka, od katere so pričakovali mali kmetje, viničarji in delavci svojo rešitev, je bila

Socijalno-demokratska stranka.

Ta stranka se je pred 23. novembrom posluževala sledečih volilnih gesel: "Kdor je za republiko, naj vrže kroglice v četrto škrinjico! — Proč od Srbov! — Ven z agrarno reformo! — Kdor je za delitev gruntov, naj voli socialne demokrate." Približno tako so kričali socialistični agitatorji po svojih shodih. In kaj so socialistični poslanci storili v Beogradu za svoje ljudi? Ničesar! V borbi zoper krivični centralizem so stopili ob stran; mi pa vemo, da se je pretkani Pašič pri glasovanju za centralistično ustavo oklepal za slučaj muslimanske odpovedi zadnje rešilne možnosti: glasov socialdemokratskih poslancev. Socialisti so bili kimavci prve vrste. Na republiko so pozabili že medpotoma, ko so se peljali v Beograd in tako smo doživeli nekaj neverjetnega: socialistični republikanci so brezpogojno in med prvimi prisegli kralju zvestobo. Za tiho podpiranje centralizma jih je

vlada dobro nagradila. Na delitev gruntov bodo viničarji in mali kmetje, kateri so šli soc. alistom na lim, še dolgo čakali, pač pa je dobil soc. demokratski poslanec Anton Kristan "svoj grunt" v Belju. Za usluge centralističnih socialistov je vlada poverila Kristanu ravnateljsko mesto, ki mu bo letno donosalo lepe milijone. Stranko so pa odškodovali za kimanje s tiskarnami, fondy, društvenimi domovi in imetjem razpuščenih komunistov Socialna demokracija je izigrala zaupanje svojih pristavev. S svojim molčanjem je zakrivila centralistično ustavo. V svojih glasilih so socialisti jasno in odkrito izjavljali, da ne marajo avtonomne Slovenije. Izrekli so se za edinstveno državo z enim parlamentom in eno vlado, Socialna demokracija je v Beogradu popevala centralistično pesem o "narodnem edinstvu", isto pesem, ki se je razlegala iz liberalnih in samostojnih ust.

Slovensko kmetijsko ljudstvo! Videle si 23. novembra dovolj dobro, kam privede nesloga in politična razdrapanost. Težke so posledice brezglavega centralizma, ki ga Beograd izvaja po pritisku vladnih strank. Naša država, ki je stala ob času Protič-Koroščeve vlade na višku ugleda, je danes padla v oči zaveznikov samih. Takrat so bili davki razmeroma pravični, danes pa se zvija kmet pod davčnim vijakom. Pod Protič-Koroščevo vlado se umazane mešetarije z ljudskim denarjem niso vršile, imeli smo vsaj nekaj reda in pravne sigurnosti. Danes nimamo niti enega, niti drugega. — Ljudstvo je bilo nezadovoljno pred 23. novembrom, danes pa se je nezadovoljstvo počel tvoriti.

Slovenska kmetijska zveza oziroma Slov. ljudska stranka je imela postene namene. Njeni računi so do pičice kriti. 23. november je bil sicer malo oslabil toda samo oslabil. Od tistega dne, ko je ljudstvo izpregledalo, ko je po dolgih mesecih in mescih zastoj ča kalo na republiko, na delitev gruntov, osvoboditev čepod farovškega in gospodarskega jarma", se je marsikaj izpremenilo. Naša stranka se je v tem času vidno ojačila. Četudi ji marsikateri zaslepljen in zapeljan mož in mladenič 23. novembra ni zaupal, je vendar ostala zvesta tistim načelom, s katerimi se je vrgla v volilno borbo. Kot načelna in dosledna stranka se bo tudi zanprej borila za krščansko solo, politične in gospodarske pravice ljudstva ter za neodvisno in nedeljeno avtonomno Slovenijo.

Somišljeniki darujte za sklad KZ.

se brez obotavljanja obrnili in so zbežali med drevice.

Nabasali smo puške in stopili ob kolovju, da pogledamo za padlim sovražnikom. — Mrtev je bil, zadet v sroce

Ze smo se veselili našega dobrega uspeha, ko poči samokres v grmovju. krogla prižvižga mimo mojega ušesa — in ubogi Tom pade opotekajoč se na tla —

Oba z graščakom sva sicer takoj ustrelila, pa najbrž zastoj, ker nisva imela na koga meriti. — Nabasala sva in se obrnila k ubogemu Tomu.

Kapitan in Gray sta ga že preiskovala in na prvi pogled sem videl, da je bilo pri kraju z njim.

Upornike je, mislim, naše streljanje dodobra splašilo, kajti nemoteno smo spravili ranenega Toma preko kolov in ga stokajočega in krvavečega zanesli v kočo.

Ubogi, zvesti starec! Nič ene besedice nevolje, godrnjanja ali strahu ni bilo čuti od n'ega, odkar nas je zasiedovala nesreča, pa do trenutka, ko smo ga položili v kočki k smrti. — Junaki je stražil na "Hispanio" za zimnico, vsako naročilo je izvršil molče, pogumno in dobro, najstarši je bil

Kako so oškodovali ljudstvo in državo!

Sedanji minister za kmetijstvo Pucelj je skrbel za prekupece in verižnike spet tako vneto in zvesfo, da je že celo beograjskim vladnim listom prevoč. Da ga ogorčeno obsojajo kmetijski listi ni treba posebej omeniti.

Stvar je sledeča: Po mirovni pogodbi z Nemčijo bi naša država morala dobiti 51 tisoč konj, 17 tisoč goveje živine in nekaj več ovc. To naj bi dobilo srbsko ljudstvo za odškodnino, ker so Nemci in njih zavezniki v svetovni vojski Srbijo izropali. Toda vsled nespretnosti diplomatskih "strokovnjakov" in po krivdi samostojnega Pucelja se bo ljudstvo lahko obrisalo pod nosom in država ima povrh ogromno škodo. Naš slovenski davkoplačevalec brez razlike stanu in premoženja pa bo moral odrajtovati še več "Ironkov", ker je država računala s temi dohodki, ki jih sedaj ne bo in je seveda delala izdatke.

Pucelj je vole in ovce prodal kar verižniškim družbam, posebej se ljubljanskemu "Impeksu", o kateri pravijo, da ima najozje zveze s Samostojno. Sam prizna, da je dal ovce po 46, govedo pa po 1500 dinarjev, akoravno ta živina stane v Srbiji ravno okroglo dvakrat toliko. "Impeks" bo seveda prav zelo hvaležen in bo podprl Samostojno kaso, da bodo agitatorji dobro plačani in bo lažje lagal in obrekoval "Kmetijski list". Naši davkoplačevalci bodo dobili spet cele kopice obljub, laži proti Korosecu in naši stranki ter nekaj letakov in "Kmetijskega lista", za to pa bodo plačali v davkih gornjo ogromno škodo in bodo smeli spet voliti samostojneže. To je samostojen red in samostojna pravica.

Se grše se je zgodilo s konji. Naši državi se zaračuna vsak nemški konj 48 tisoč kron. Nemški prekupci in agentje pa so jih pri nas kupovali po 12-16 tisoč, peljali v Nemčijo in jih tam izročili našim komisijam za 48 tisoč kron. Komisije jih pošiljajo zopet v našo državo doli v Srbijo in tam kupujejo špekulanti konje zopet po 600 dinarjev. To je priznal zopet Pucelj in vsak čita lahko to tudi v "Kmetijskem listu". Sedaj pa si izračunajte, kolikostotin in stotin milijonov izgube ima država po krivdi "strokovnjakov" in samostojnega Pucelja. On namreč kot minister za kmetijstvo vodi edini vse te kšeltje s konji, voli in ovcami. Država si išče pokritja za takšne izgube zopet pri ljubih davkoplačevalcih. Zanemivo pri teh Puceljjevih kšeltih je povrh še to, da dela ogromen dobiček

Zaklad na otoku.

iz angleškega prevedel Paulus.

(Dalje.)

Hunter je bil sicer pogumen človek, to smo vedeli, toda Jack je bil dvomljiv. Gladek, uljuden strežaj, ki je znal dobro krtačiti suknje in snažiti čevlje graščaku — ampak za puško in vojsko ni bil usparjen.

Tako smo premišljevali in bred na obrežje, kakor hitro smo mogli.

Na morju zunaj pa se je zibal naš ubogi prevrteni čoln in na čnu je ležala dobra polovica našega smodnika in naših živil —

XVIII.

Dosegli smo vendar enkrat obrežje in kar so nas noge nesle, smo hiteli skozi gozdič, ki nas je še ločil od koč.

Bliže in bliže so nam prihajali uporniki. Ze smo čuli njihove korake na gozdnih tleh in vejevje je pokalo pod njihovimi nogami.

Spoznal sem, da se bo treba resno pripraviti na spopad in pogledal sem po svoji puški

"Gospod kapitan", sem mu dejal, "graščak Trelawney je naš najboljši strelec. Posodite mu svojo puško! — Njegova ni več za rabo."

Menjala sta s puškami. Hladen, zakršen je bil ves čas, kar se je začela nevarnost, se je graščak za trenutek ustavil in pogledal, če je vse v redu na orožju.

Tudi Gray je bil brez orožja. Dal sem mu svojo bodalo in dobro nam je dalo vsem, ko smo gledali, kako ga je nagrabil, naježil obrvi in potegnil z njim po zraku, da je zažvižgalo. Videti je bilo, da je naš novi tovariš — vreden soli, kakor pravimo.

Stirideset korakov dalje smo zavili krog gozdiča in kočja je stala pred nami

Bližali smo se plotu od južne strani — in skoraj ob istem času z nami so pridrvili krog južozapadnega ogaja z glasnim krikom uporniki, njim na čelu Job Anderson, drugi mornar.

Obstali so kakor ukopani, ko so nas zagledali. Pa še preden so se zavedli, smo ustrelili, ne samo graščak in jaz, ampak tudi Hunter in Jack iz koč.

Strelji so storili svojo dolžnost — Eden upornikov je padel, drugi pa so